

ข้อสรุปจากการประชุม

ระดมความคิดในการกำหนดแนวทางการป้องกันบุคลากรของโรงพยาบาลและผู้ป่วยจากโรคติดต่อ

ระบบทางเดินหายใจ วัณโรค และโรคอุบัติใหม่ที่จะเกิดขึ้นได้ในโรงพยาบาล

สังกัดสำนักงานการแพทย์ กรุงเทพมหานคร

เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2551 เวลา 13.30 – 16.00 น.

ณ ห้องประชุมชั้น 5 อาคารสำนักงานการแพทย์ 1 สำนักงานการแพทย์ กรุงเทพมหานคร

.....

ผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย

1. นายแพทย์สรวิชัย	สนธิแก้ว	รองผู้อำนวยการสำนักงานการแพทย์
2. นายแพทย์เจริญ	ชูโชติถาวร	นายแพทย์ 9 วช สถาบันโรคทรวงอก
3. แพทย์หญิงเลิศลักษณ์	ลีลาเรืองแสง	ผู้อำนวยการกองวิชาการ
4. แพทย์หญิงปิยาภรณ์	บวรเกียรติขจร	นายแพทย์ 8วช โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์
5. นายแพทย์อำนาจ	มะลิทอง	นายแพทย์ 7วช โรงพยาบาลกลาง
6. นายแพทย์กิตติพงษ์	อัศวลิขิตเพชร	นายแพทย์ 7วช โรงพยาบาลตากสิน
7. แพทย์หญิงอภิชมา	พึงจิตต์ประไพ	นายแพทย์ 7วช โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์
8. แพทย์หญิงจรรยา	เจนประเสริฐ	นายแพทย์ 7วช โรงพยาบาลหลวงพ่อทวีศักดิ์
9. นายแพทย์ยิทธิ	เกิดอรุณสุขศรี	นายแพทย์ 7 วช โรงพยาบาลราชพิพัฒน์
10. นางนิภา	สร้อยเงิน	พยาบาลวิชาชีพ 7วช โรงพยาบาลหนองจอก
11. แพทย์หญิงสุพรรณิ	จิรจริยเวช	นายแพทย์ 6 โรงพยาบาลตากสิน
12. นายแพทย์ขจร	อินทรบุหรัน	นายแพทย์ 6 โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์
13. แพทย์หญิงยอดพร	หิรัญรัตน์	นายแพทย์ 6 โรงพยาบาลศิริราช
14. แพทย์หญิงวรางคณา	ตันติพรสินชัย	นายแพทย์ 5 โรงพยาบาลกลาง
15. นายแพทย์ภรณ์รัตน์	ยันตรวัฒนา	นายแพทย์ 4 โรงพยาบาลลาดกระบังกรุงเทพมหานคร
16. นางสาวปิยรัตน์	พรพรรณรังษี	นักวิชาการสาธารณสุข 7 ว กองวิชาการ

ที่ประชุมได้เห็นชอบให้ดำเนินการตามที่ปรากฏใน Guideline for Preventing the Transmission of Mycobacterium tuberculosis in Health - Care Setting , 2005 ซึ่งตีพิมพ์ใน Morbidity and Mortality Weekly Report (MMWR) Volume 54 No. RR -17 December 30, 2005 เป็นหลัก โดยสถานพยาบาลในสังกัดสำนักงานการแพทย์ กรุงเทพมหานคร สามารถปรับใช้ได้ตามบริบท ของสถานพยาบาลแต่ละแห่ง ยกเว้นในประเด็นต่อไปนี้ ที่ประชุมได้มีความเห็นร่วมกัน พอสรุปได้เป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับสถานพยาบาลทุกแห่งดังนี้ :

1.) การใช้ Tuberculin Skin Test ในการตรวจคัดกรองบุคคลากรที่มีการติดเชื้อวัณโรคหรือไม่

แนวทางการปฏิบัติ

Tuberculin Skin Test (TST) เหมาะสำหรับใช้คัดกรองการติดเชื้อวัณโรค สำหรับบุคลากรที่บรรจุใหม่ (ไม่รวมบุคลากรที่ขอโอนย้ายมาจากสถานพยาบาลอื่น)

สำหรับบุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่เดิม หากมีความประสงค์จะขอตรวจเพื่อบันทึกเป็นผลการตรวจพื้นฐาน ก็สามารถขอรับการตรวจได้ เพื่อเป็นข้อมูลเปรียบเทียบหากมีการเปลี่ยนแปลงเมื่อตรวจซ้ำในภายหลัง (รายละเอียดในการแปลผลมีปรากฏในแนวทางปฏิบัติที่ใช้เป็นหลักที่ระบุไว้ในเบื้องต้น หน้า 56 – 60)

ทุกสถานพยาบาลจะต้องมอบหมายบุคลากรที่ได้รับฝึกอบรมจนมีความชำนาญในการทำ TST (ไม่ควรเปลี่ยนแปลงบุคลากรบ่อย ๆ หรือดำเนินการโดยไม่มีความชำนาญเพียงพอ)

2.) การรักษาสภาพแวดล้อมในสถานพยาบาล (Environmental Control)

แนวทางการปฏิบัติ

สถานพยาบาลทุกแห่งควรมีห้องแยกผู้ป่วยพร้อมระบบป้องกันการแพร่เชื้อโรคระบบทางเดินหายใจ (Airborne Infection Isolation Room) หรือ AIIR อย่างน้อย 1 ห้อง หรือมากกว่า โดยพิจารณาตามความเหมาะสมทางกายภาพของอาคาร จำนวนผู้ป่วย และงบประมาณ

ควรมีระบบการฆ่าเชื้อวัณโรคในอากาศ โดยใช้ HEPA filter , UV light ร่วมกับการควบคุมการไหลเวียนของอากาศในบริเวณนั้นให้ผ่านระบบฆ่าเชื้อก่อนถูกปล่อยทิ้งไปนอกบริเวณ หรือ ปล่อยให้หมุนเวียนกลับมาอีก (รายละเอียดปรากฏอยู่ในแนวทางการปฏิบัติหลักที่ระบุไว้ข้างต้น หน้า 60 – 75)

สถานที่ที่มีความเสี่ยงสูงในการแพร่เชื้อวัณโรค ได้แก่ หอผู้ป่วยอายุรกรรม ไอซียู ห้องฉุกเฉิน ห้องตรวจทางเดินหายใจ คลินิกวัณโรค ฯลฯ ควรได้รับพิจารณาด้านการควบคุมสภาพแวดล้อม (Environmental Control) เป็นพิเศษ

3.) การป้องกันทางระบบทางเดินหายใจ (Respiratory Protection)

แนวทางการปฏิบัติ

สถานพยาบาลทุกแห่งจะต้องรณรงค์ให้มีการใช้หน้ากากป้องกันการแพร่เชื้อ (Mask) ทั้งในบุคลากรของโรงพยาบาลและผู้ป่วยอย่างสม่ำเสมอ

สำหรับผู้ป่วย ควรแนะนำให้ผู้ป่วยใช้ Surgical mask ในกรณีผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยหรือมีอาการแสดงที่สงสัยว่าจะเป็นวัณโรค

สำหรับบุคลากรของโรงพยาบาลให้พิจารณาใช้ mask ชนิดต่าง ๆ ตามความเสี่ยง เช่น บริเวณที่มีความเสี่ยงต่อการสัมผัสเชื้อวัณโรคทางการหายใจสูง เช่น ห้องส่องตรวจทางเดินหายใจ หอผู้ป่วยอายุรกรรม คลินิกวัณโรค ห้องแยกโรคติดเชื้อใน ICU ฯลฯ ควรใช้ mask ชนิด N95 (ควรใช้mask ชนิดมีvalve ด้านหน้า ซึ่งจะทำให้ผู้ใช้รู้สึกหายใจสะดวกกว่าชนิดที่ไม่มี Valve) สำหรับบริเวณที่ความเสี่ยงน้อยอาจใช้ Surgical mask (รายละเอียดวิธีใช้ วิธีทดสอบ ฯ สามารถศึกษารายละเอียดได้ในแนวทางปฏิบัติหลักที่ระบุไว้เบื้องต้น หน้า 75 - 79)

4.) การเก็บเสมหะ และการใช้หัตถการที่สร้างละอองไอน้ำ เช่น การพ่นยาขยาย

หลอดลม (Cough – Inducing and Aerosol – Generating Procedures)

แนวทางการปฏิบัติ

สถานพยาบาลจะต้องจัดให้มีสถานที่เก็บเสมหะ เพื่อส่งตรวจ กรณีผู้ป่วยนอก ตัวอย่างเช่นการจัดทำตู้เก็บเสมหะที่มีระบบระบายอากาศออก ซึ่งผ่าน HEPA filter และมี UV light ฆ่าเชื้อวัณโรคเมื่อเสร็จสิ้นการเก็บเสมหะ ไม่ควรปล่อยให้ผู้ป่วยไปดำเนินการเก็บเสมหะเอง โดยไม่ได้รับคำแนะนำที่ถูกต้อง

สำหรับผู้ป่วยใน การเก็บเสมหะควรกระทำในสถานที่มิดชิด และมีการระบายอากาศออกสู่ภายนอก บุคลากรที่ให้คำแนะนำผู้ป่วย ควรสวมใส่ mask เพื่อป้องกันการรับเชื้อ (รายละเอียดปรากฏในแนวทางการปฏิบัติหลักที่ระบุไว้เบื้องต้น หน้า 40)

5.) การให้ความรู้แก่บุคลากร

แนวทางการปฏิบัติ

สถานพยาบาลทุกแห่งจะต้องจัดให้มีการอบรมบุคลากรทุกคน เกี่ยวกับการติดเชื้อและการป้องกันการติดเชื้อวัณโรคอย่างสม่ำเสมอ ควรมีการฝึกอบรมบุคลากรที่ได้รับมอบหมายให้ทำTuberculin Skin Test จนมีทักษะความชำนาญในมาตรฐานเดียวกัน

6.) บทบาทของฝ่ายบริหาร

แนวทางการปฏิบัติ

สถานพยาบาลทุกแห่งจะต้องมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบด้านการป้องกันการติดเชื้อวัณโรคจากผู้ป่วย

- กำหนดนโยบายด้านการป้องกันการแพร่เชื้อวัณโรคและสนับสนุนด้านงบประมาณและทรัพยากรอื่น ๆ ที่จำเป็น เช่น การทำ Tuberculin Skin Test ,Environment Control , Respiratory Protection ซึ่งอาจจะบูรณาการในแผนงานควบคุมวัณโรคของสถานพยาบาลนั้น ๆ

- สนับสนุนให้มีการดำเนินการตามแนวทางการป้องกันบุคลากรของโรงพยาบาลและผู้ป่วยจากโรคติดเชื้อระบบทางเดินหายใจ วัณโรค และโรคอุบัติใหม่ที่เกิดขึ้นได้ในโรงพยาบาลและจัดตั้งระบบติดตามการติดเชื้อวัณโรคในบุคลากรของโรงพยาบาล พร้อมทั้งวิเคราะห์และประเมินผลการดำเนินการป้องกันบุคลากรของโรงพยาบาลและผู้ป่วยจากโรคติดเชื้อระบบทางเดินหายใจ วัณโรค และโรคอุบัติใหม่ที่เกิดขึ้นได้ในโรงพยาบาล และรายงานผลให้ผู้อำนวยการโรงพยาบาล และผู้อำนวยการสำนักการแพทย์ทราบอย่างสม่ำเสมอ

.....

ภาพการประชุม

ระดมความคิดในการกำหนดแนวทางการป้องกันบุคลากรของโรงพยาบาลและ
ผู้ป่วยจากโรคติดเชื้อระบบทางเดินหายใจ วัณโรค และโรคอุบัติใหม่ที่จะ
เกิดขึ้นได้ในโรงพยาบาลสังกัดสำนักงานการแพทย์

.....

เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2551 เวลา 13.30 – 16.00 น.

ณ ห้องประชุมชั้น 5 อาคารสำนักงานการแพทย์ 1

สำนักงานการแพทย์ กรุงเทพมหานคร

นายแพทย์สรวิทย์ สอนธะแก้ว
รองผู้อำนวยการสำนักการแพทย์

นายแพทย์เจริญ ชูโชติถาวร
นายแพทย์ 9 วช
ผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันโรคทรรวงก

